

SÄHKÖAJONEUVOJEN LATAUS

31.8.2022

Making electrotechnology work for you.

Sähkökäyttöiset liikennevälineet (2021)

1. Kevyet sähkökäyttöiset ajoneuvot

1. Sähköpyörät
2. Sähkömopot ja –moottoripyörät, **2.973kpl**
3. Sähkökäyttöiset nelipyörät (L6e, L7e), **138kpl**
4. Sähköiset liikkumisvälineet (Segway, pyörätuoli)

2. Hybridit, **77.173kpl**

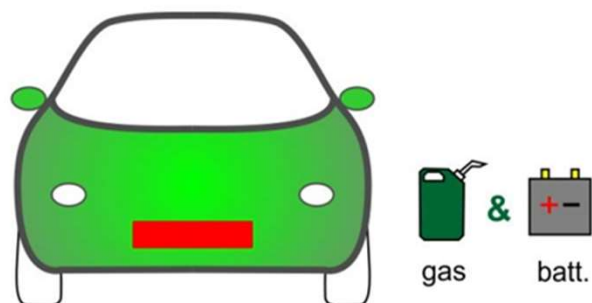
3. Täyssähkö (henkilö- ja pakettiautot), **22.921kpl**

4. Traktorit, Moottorityökoneet, **285kpl**

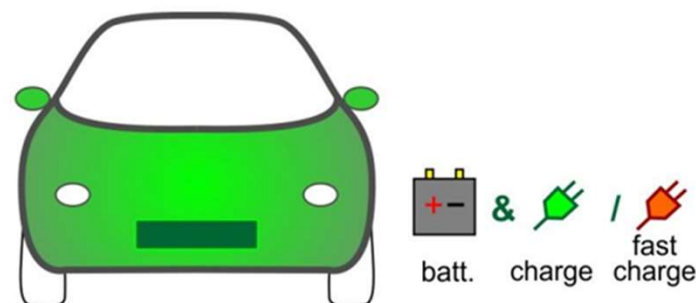
5. Moottorikelkat, **25kpl**

Erilaisia sähköautoja

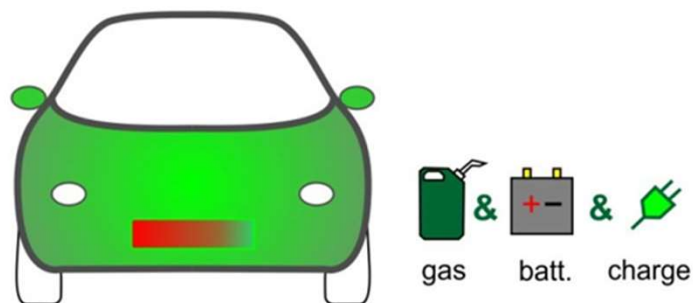
HEV Hybrid Electric Vehicles

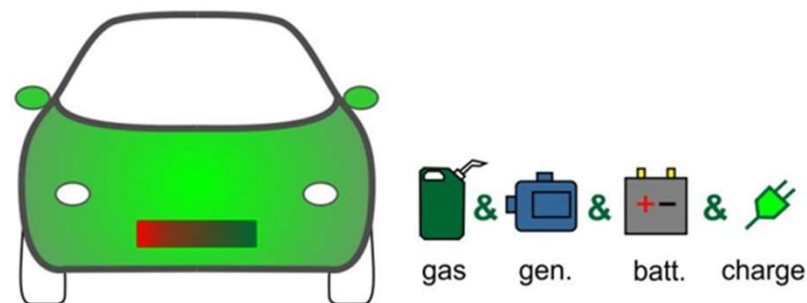
BEV Battery Electric Vehicles

PHEV Plug-in Hybrid Electric Vehicles

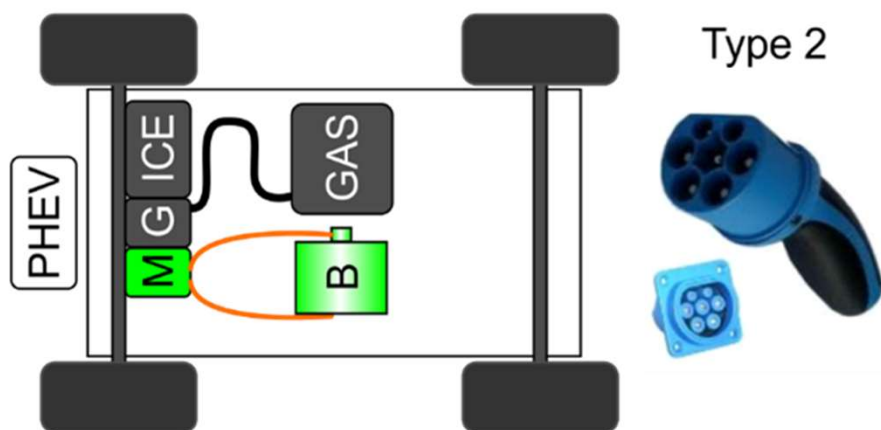

ER-EV Extended Range Electric Vehicles

Ladattava hybridi / Täyssähköauto

Ladattava hybridi

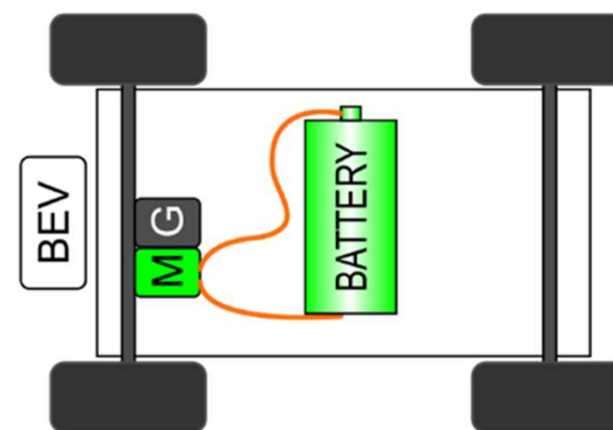
Plug-in Hybrid Electric Vehicle

AC-lataus

Akuston koko < 12 kWh

PHEV toimintasäde 10-50 km

Täyssähköauto

Battery Electric Vehicle

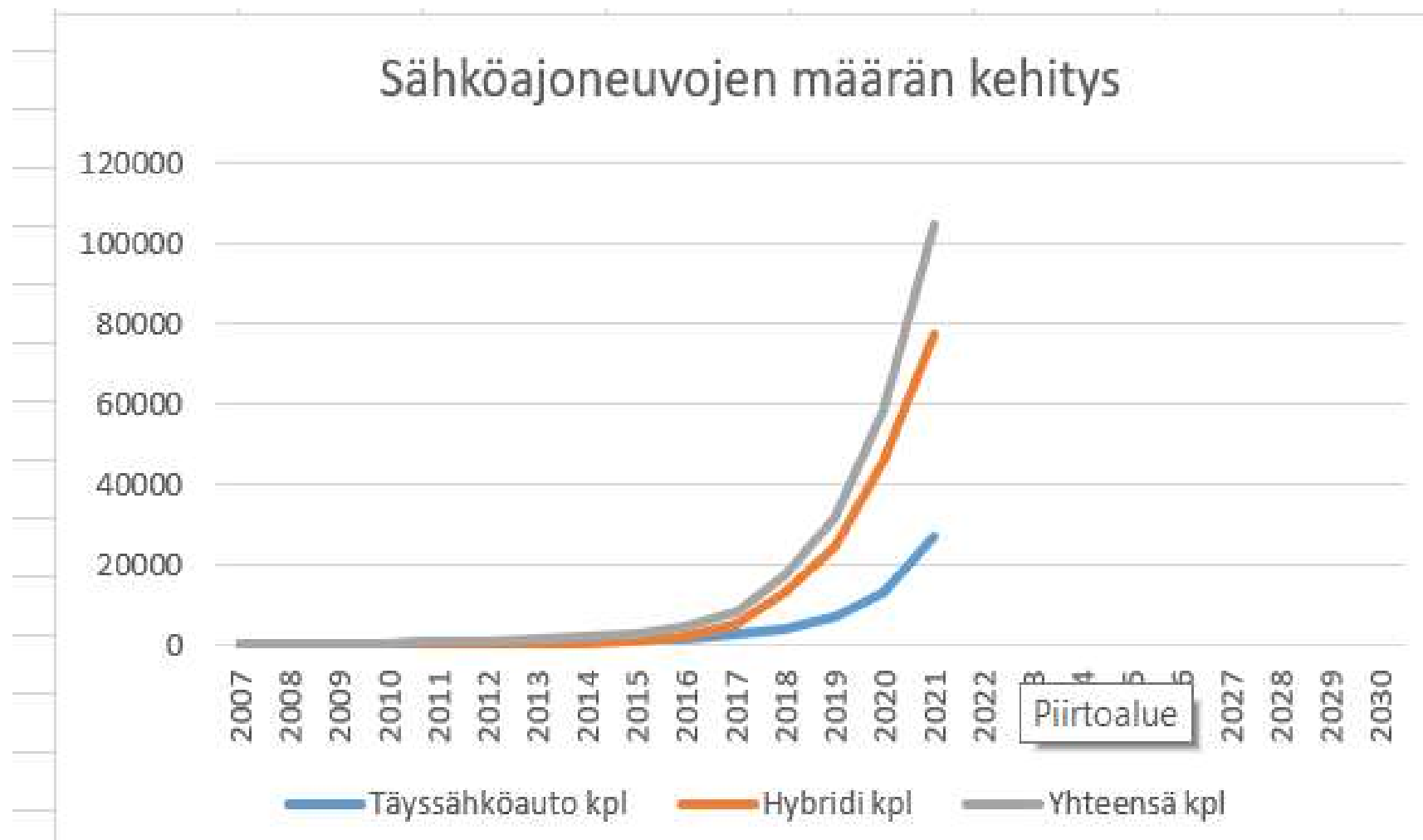
DC- ja AC-lataus

Akuston koko > 20 kWh

BEV toimintasäde 50 - 500 km

Sähköajoneuvojen määrä kasvaa!

104.591kpl 2021.....250.000kpl 2030

Latauspaikkoja tarvitaan lisää!

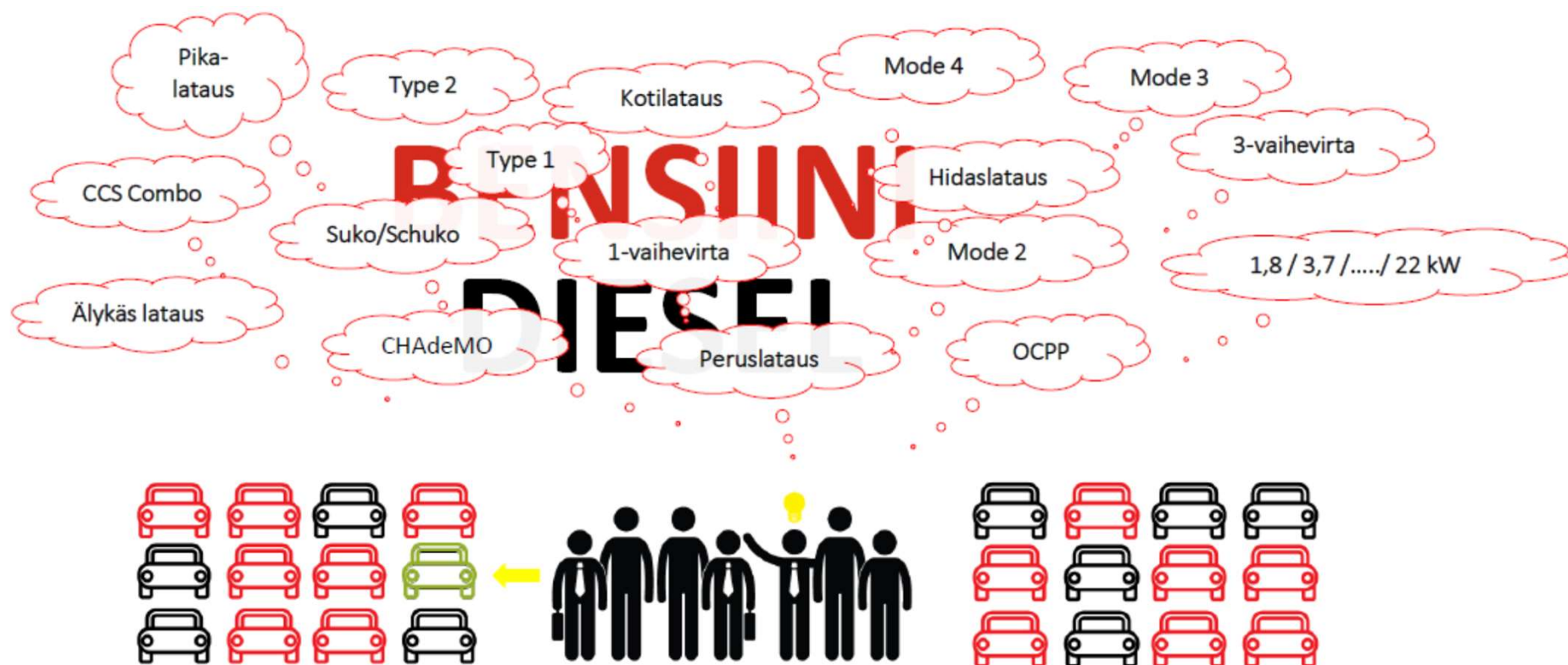
- Asunto-osakeyhtiöiden parkkipaikoille
- Kiinteistöosakeyhtiöiden parkkipaikoille
- Omakotitalojen talleihin ja pihoille
- Vapaa-ajan asunnoille
- Työpaikoille (asiakkaat ja työntekijät)
- Kuntien ja kaupunkien kiinteistöihin
- Liityntäpysäköintialueille (Juna, bussi, lentoasemat)
- Julkiset latauspisteet, huoltoasemat, kaupat jne.

Minkälainen latausasema hankitaan?

”Kiinteä , vaihdetaanko lämmitystolppa vai riittääkö pistorasia”

"Vaihtoehtojen viidakko"

Riittääkö hidaslataus?

Onko 3-vaihepistorasiaa?

Kuinka monelle tarve nyt/myöhemmin?

Onko sähköverkko kunnossa, ikä ja saneeraustarve?

Onko vikavirtasuojakytkintä?

Voiko pääsulaketta/liittymää suurentaa?

Onko uuden liittymän hankinta halvin vaihtoehto?

Minkälaisia autoja ladataan nyt ja tulevaisuudessa?

Latausenergian mittaus ja laskutus lataajalta?

Rakennutanko vai ostanko palveluna?

Hankitaanko älykäs latausjärjestelmä?

Hankitaanko aurinkosähköllä latausta?

Käytössä olevia lataustapoja

Type 2 eli ns. Mennekes (peruslataus)

PLUSSAT

- Hyvä latausteho (virta max. 32 A)
- Suunniteltu sähköautokäyttöön
  - pakollinen EU:n alueen julkisissa latauspisteissä 18.11.2017 lukien)
- Hyvät lataustehon (-virran) etähallintamahdollisuudet

MIINUKSET

- Hinta 1 000 – 3 000 €/latauslaite
  - kokonaiskustannus riippuu kohteesta (esim. kaivutyöt ja syöttökaapeli uusimiset ym.)

Kotitalouspistorasia eli Schuko (hidas lataus, tilapäinen lataus)

PLUSSAT

- Edullinen ja myös luvallinen yksityisillä kiinteistöillä
- Riittää ladattavien hybridien akun varaamiseen tai jos täyssähköautolla ajetaan vähän (esim. n. 50 km/d)

MIINUKSET

- Pieni latausteho (suositus: virta max. 8 A) → pitkä latausaika verrattuna peruslataukseen
- Dynaaminen latauksen hallinta ei ole mahdollista (esim. hinta, kuormitus)
- Standardissa tarkoitettu vain tilapäiseen lataukseen

Lataustehot ja latausajat

Latausteho

Latausaika, 20 kWh akku

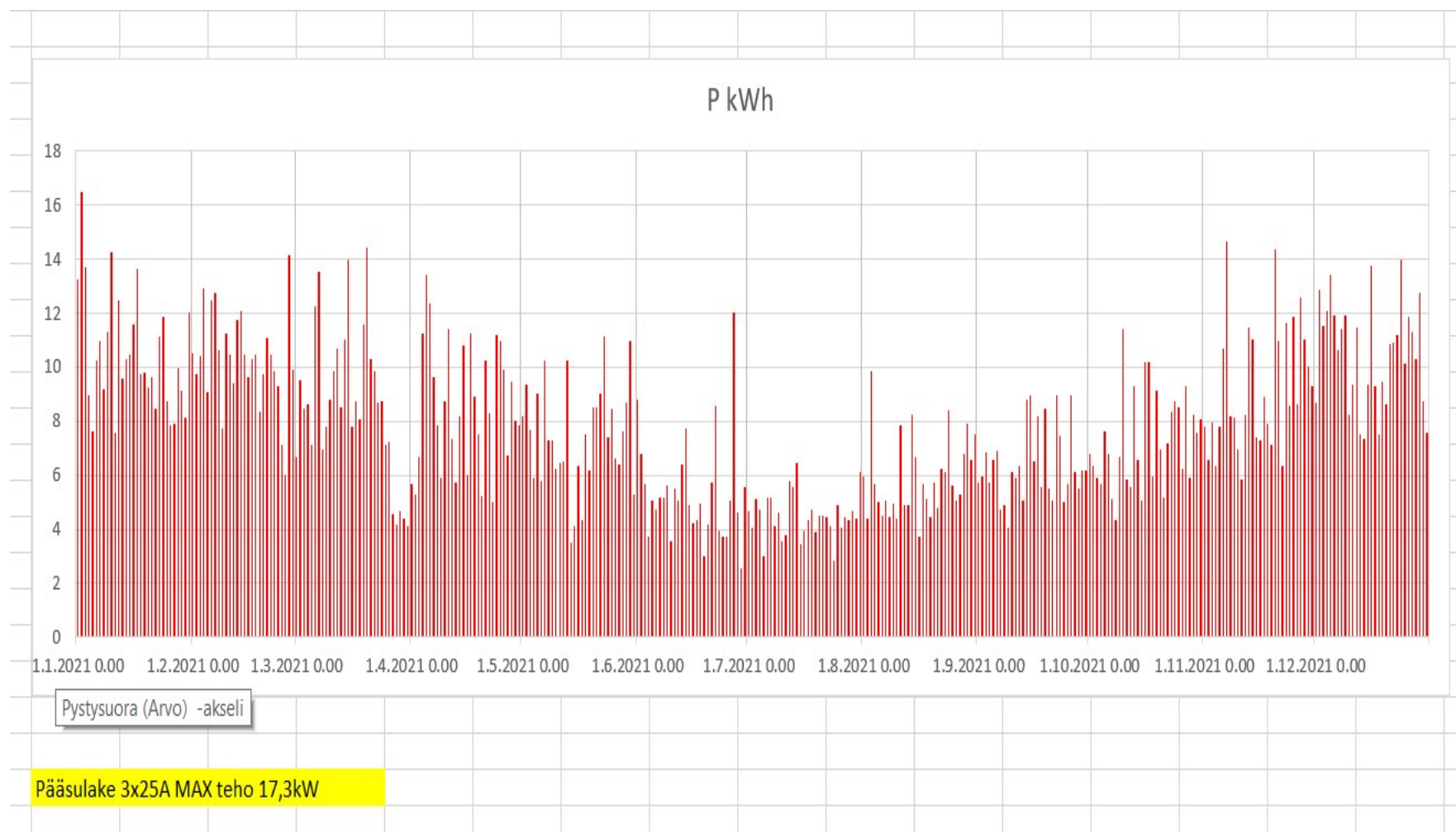
50 - 350 kW	< 20 min	Pikalataus DC-lataus auton ulkopuolisella laturilla (lataustapa 4)
	30 - 60 min	Teholataus DC-lataus auton ulkopuolisella laturilla (Lataustapa 4)
20 - 50 kW	1 - 5 h	Peruslataus, 400 V, 3P, 32 A, AC-lataus (Lataustapa 3)
3,6 - 20 kW	10 - 12 h	Hidas lataus 230 V, 1P, max 8 A, AC-lataus (Lataustapa 2)
2,5 kW		

Sähköoppia latauksesta (sulake/teho)

1-vaihe lataus	Ryhmäsulake	Pääsulake	MAX 1-v teho (P)
8A/1,8kW	10A/16A	25A	5,8kW
3,6kW	16A	25A/35A	5,8kW/8,0kW

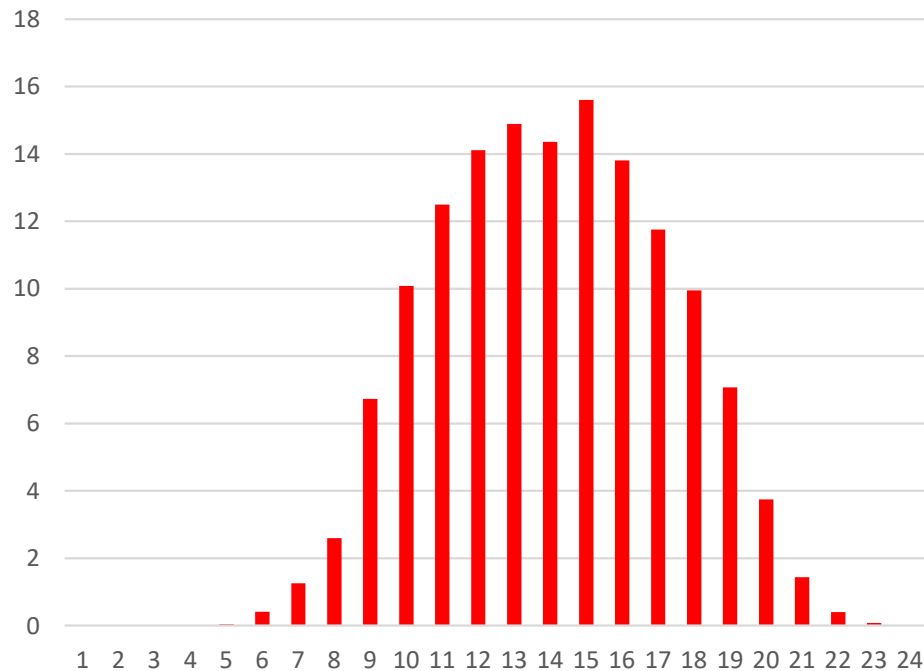
3-vaihe lataus	Ryhmäsulake	Pääsulake	MAX 3-v teho (P)
6,6kW	3x10A	25A	17,3kW
7,2kW	3x16A	25A/35A	17,3kW/24,2kW
11kW	3x16A	25A/35A	17,3kW/24,2kW
22kW	3x32A	50A/63A	34,6kW/43,6kW

Omakotitalon sähkönkulutus 2021

Lataus aurinkosähköllä

21kWp voimalan päivän tuotantoprofiili

Sähköautojen ja ladattavien hybridien keskimääräinen sähkönkulutus on noin 15–20 kWh/100 km

Keskimääräinen ajomatka on 50km/päivä

Keskimääräinen energian tarve on 10kWh/päivä

Tällaisen määrän lataisi tavallisesta 1-v schuko-pistorasiasta 1,8kW(8 A) rajoituksella noin kuudessa(6) tunnissa

Aurinkosähköjärjestelmän teho kWp

Turvallinen lataus

*Tilassa, jossa akkuja
ladataan tai säilytetään,
tulee olla palovaroitin sekä
alkusammutuskalustoa.*

1. Latauspistorasian käyttöönottotarkastus, vikavirtasuojakytkimen toiminnan tarkistus
2. Ei lisälaitteita, käytä vain ehjää latausjohtoa
3. Tue latausyksikkö ettei se roiku pistorasian varassa
4. Virran rajoitus 8A:n 1-v shukosta
5. Valvo latausta ettei liitokset ylikuumene
6. Irrota latauskaapeli ensi ajoneuvosta
7. Jos latauspistorasia lämpenee keskeytä lataus ja aloita vian selvittäminen/ilmoittaminen

Vakuutusyhtiön suojeluehdot

9 Sähkö- ja hybridautojen ja -moottoripyörien lataus

Vakuutuksenottajan on etukäteen varmistettava, että kiinteistön sähköverkko laitteineen soveltuu sähkö- ja hybridautojen ja -moottoripyörien lataukseen. Lupaa lataukseen ei saa antaa ennen sähköasennusliikkeen kirjallista todistusta sähköverkon ja -laitteiden soveltuvuudesta.

Sähköajoneuvojen lataaminen, sekä latauspisteet, pistoketyypit ja kaapeloinnin toteutus ja asennus tulee toteuttaa voimassa olevien sähköturvallisuuslakien, -asetusten, viranomais määräysten ja standardien mukaan.

- vakuutuksenottajan on etukäteen varmistettava, että kiinteistön sähköverkko laitteineen soveltuu sähkö- ja hybridautojen ja -moottoripyörien lataukseen.
- lupaa lataukseen ei saa antaa ennen sähköasennusliikkeen kirjallista todistusta sähköverkon ja -laitteiden soveltuvuudesta.
- latausaseman toimintatarkastus tulee toteuttaa laitevalmistajan ohjeiden mukaan
- latausasema ei saa sijoittaa tuotanto- tai varastorakennukseen. Parkkihallissa latauspisteet on sijoitettava paikkaan, josta auto on helppo ja nopea siirtää ulos
- tilassa tulee olla automaattinen palohälytin, joka hälyttää myös tilan ulkopuolella
- jatkojohtoja, pistorasiaan liitettyjä kellokytkimiä, energiamittareita tai vastaavia ei saa käyttää.

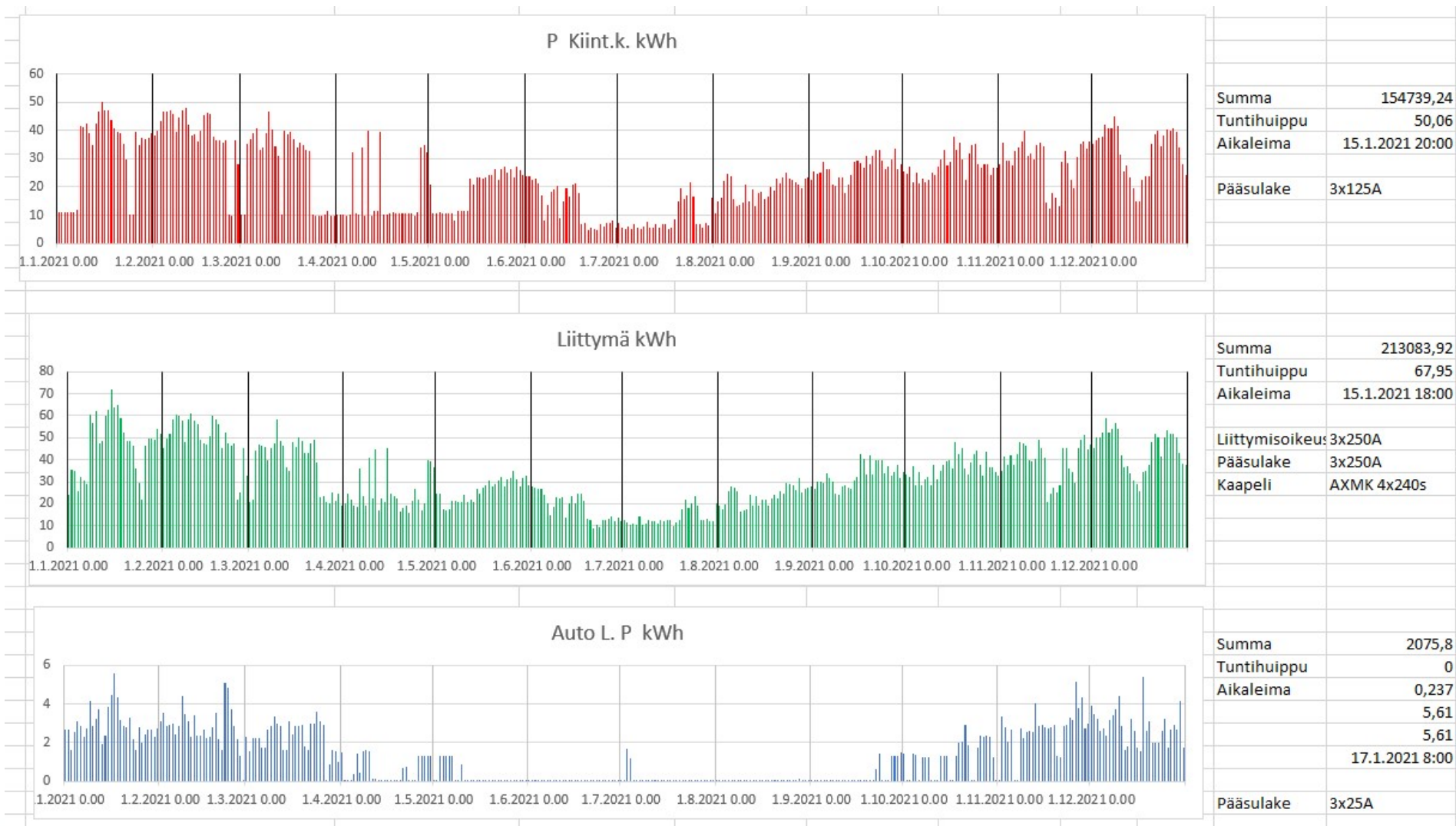
Lataushankkeen eteneminen As Oy:ssä

As Oy laki ”yhdenvertaisuus”

1. Tarve lataukselle, keskustelun käynnistäminen
  1. Osakkaan/As Oy:n hanke
  2. Osakkaan osake/As Oy:n pysäköintialue
2. Selvitys osakkaiden/asukkaiden lataustarpeista
3. As Oy:n lataus katselmus, PTS-hankkeet

Tehohuiput, liittymän pääsulake ja liityntäkaapeli
4. Yhtiökokouksen päätös hankesuunnittelusta
  1. Suunnittelu
  2. Tarjouspyynnöt
  3. Latausinfraan rakentamisentuen haku
  4. Yhtiökokouksen päätös hankinnasta
  5. Toteutus

AS Oy:n sähkönkulutus 2021

Dynaaminen kuormanhallinta

- Muuttaa lataustehoa muun kulutuksen mukaan
- Estää pääsulakkeiden palamisen (liittymä/sähkökeskus)
- Toimii automaattisesti
- Nykyinen liittymisteho voi riittää useallekin lataajalle
- Osallistuuko taloyhtiö järjestelmän kustannuksiin
- Latausaikojen pidentyessä suurennetaan liittymistehoa

Lataajan ja taloyhtiön välinen sopimus

- Sopimus osakkaan/asukkaan sähköajoneuvon lataamisesta taloyhtiön sähköverkosta
- Purku pykälä tärkeä (liittymän teho rajallinen)
- Takaa yhdenvertaisen kohtelun
- Toimii kirjallisena lupana lataamisen aloituksesta
- Latausenergian hinta päivitettävä vuosittain
- Kuka selvittää lataukseen käytetyn energian määrän
- Kuka laskuttaa lataukseen käytetyn energian

Latausinfraa koskeva laki

Laki rakennusten varustamisesta sähköajoneuvojen latauspisteillä ja latauspistevalmiuksilla sekä automaatio- ja ohjausjärjestelmillä

23 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 11 päivänä marraskuuta 2020. Mitä 5, 6, 8, 11 ja 12 §:ssä säädetään, sovelletaan rakennushankkeeseen, jota koskeva lupahakemus tulee vireille 11 päivänä maaliskuuta 2021 tai sen jälkeen.

Latauksen suunnittelu

- **Taloyhtiöiden sähköjärjestelmät ovat iältään ja kunnoltaan kirjavia**
  - Sähköjärjestelmän kartoitus asiantuntevalla sähkönsuunnittelijalla
  - Nyrkkisääntö: Yleensä 1-2 latauspistettä per 10 autopaikkaa (lämpötolppaa) pystyy tekemään ilman kapasiteettimuutoksia kiinteistön sähköjärjestelmään
- **Verkkoyhtiöön kannattaa olla yhteydessä suunnittelua aloitettaessa**
  - Kiinteistön sähköliittymän riittävyys
  - Mahdolliset vahvistukset alueen sähköjakeluverkkoon (jakeluverkkoyhtiön vastuulla)
- **Myös vierailijoille tarkoitettuihin latauspisteisiin kannattaa kiinnittää huomiota**
  - tarve käyttää piharasiaa lataukseen voi tulla yllättäen, vaikka asukkailla itsellään ei olisi ladattavia autoja
  - käyttöönottotarkastuksen teettäminen varmistaa turvallisuuden
    - Kannattaisiko teettää sähköjärjestelmän kartoituksen yhteydessä?

Latauksen suunnittelu

- **Muuta huomioon otettavaa**
  - Type 2 –pistoke (ns. Mennekes) mahdollistaa riittävän lataustehon (3,7–22 kW) ja älykkään lataustehon hallinnan
  - Kotitalouspistorasiasta lataaminen on hidasta, mutta teho riittää ladattaville hybrideille, usein myös täyssähköautoille – älykkyys vähäistä
    - Sähköturvallisuus ja pistorasia-asennuksen soveltuvuus on varmistettava
  - Sähkön veloitus käytön mukaan suositeltavaa (kWh-mittaus)
  - Aurinkosähkö?
- **Helpoin tapa lähteä liikkeelle on tehdä muutama latauspiste niin, että kiinteistön sähköjärjestelmään ei tarvita muutoksia**
  - Osakkaiden yhdenvertainen kohtelu otettava huomioon
  - Sähköturvallisuus!
- **Markkinoilla on myös palveluntarjoajia, jotka huolehtivat kokonaispalveluna latauspisteiden toteutuksen ja hallinnoinnin**
  - Asennus, ylläpito, sähkönkulutuksen mittaus, laskutus ym.

Julkiset tuet

1. ARAn tuki asuinkiinteistöjen latausinfraan

- ◆ Asuinrakennuksen omistavat yhteisöt (esim. taloyhtiöt, vuokrataloyhteisöt)
- ◆ Tuen myöntää ARA, haku ARAn verkkoasioinnin kautta: www.ara.fi
  - Haku jatkuu

2. Jakeluinfrastruktuurituki (sähkö, kaasu)

- ◆ Kaasu- ja sähköautojen julkinen lataus/-tankkaus-infrastruktuuri
- ◆ Suunnattu yrityksille, kunnille ja muille yhteisöille
  - Ei esim. latauspisteiden rakentamiseen asuinrakennuksille (→ ARAn tuki)
- ◆ Tuen myöntää Energiavirasto
- ◆ Lisätietoa www.energiavirasto.fi/liikenteen-infratuki

3. Yritysten julkiset latauspisteet

- ◆ Energiainvestointituki yrityksille, jotka asentavat julkisia latauspisteitä julkiselle tai yksityiselle alueelle
- ◆ Lisätietoa: www.lataustuki.fi

Lisätietoja

→ Motivan verkkosivuilta

- Kiinteistöjen latauspisteet kuntoon –opas www.motiva.fi/latauspisteopas
  - Päivitetty versio 29.10.2018 (sähköjärjestelmän kapasiteetin nostosta päättäminen vain latauspisteiden vuoksi)
- Sähköauton ostajan ABC –opas (www.motiva.fi/valitse_auto_viisaasti)

→ Sähköautojen julkiset latauspisteet. Selvitys ja suosituksia. (Kuntaliitto 2015)

- saatavissa sähköisenä julkaisuna maksutta Kuntaliitosta verkkokaupasta (<http://shop.kunnat.net>).

→ Sähkölaitteistojen turvallisuutta ja sähkötyöturvallisuutta koskevat standardit:

Sähköajoneuvojen syöttö (standardit SFS 6000-7-722 ja SFS 6000-8-813)

- myydään SFS-verkkokaupassa.

→ Sähköajoneuvojen lataaminen kiinteistöjen sähköverkoissa (SESKO 2018)

- saatavissa maksutta SESKO ry:n verkkopalvelusta
- päivitetty 8.3.2018 (sisältää myös lähdeluettelon sähkötekn. määräyksistä)

→ Kiinteistöliitto (mm. juridista neuvontaa)

→ Verohallinnon verkkopalvelu (www.vero.fi): lataussähkön verokohtelu

31.10.2018

30

Laitetoimittajia

www.latausjohto.fi

www.satmatic.fi

www.garo.fi

www.intercontrol.fi

www.shneider-electric.fi

www.ensto.com

www.plugit.fi

www.eaton.com

www.latari.fi

www.parkkisahko.fi

www.virta.blobal/fi/

Wh
km Avg.
183

EV matkalatausjohto TYPE 2

TYPE 2 - 16A/11 kW matkalatausjohto

**Ratio
ELECTRIC**

TAKUU 2 VUOTTA

AJONEUVOLIITIN TYPE 2

SYÖTTÖKAAPELI CEE

Tuotenumero:	35324
Malli:	Type 2, suora kaapeli
Tehonsäätö:	6A, 10A ja 16A
Teho:	16A (11kW)
Vaihemäärä:	3-vaihe
Pituus:	5 metriä
Väri:	Musta

YHTEYSTIEDOT

Jarmo Kauppi
Energianeuvoja
Nurmijärven Sähkö Oy
Kauppanummentie 1, 01900 Nurmijärvi
Puh. 040 663 7331
energianeuvoja@nurmijarvensahko.fi
jarmo.kauppi@nurmijarvensahko.fi
www.nurmijarvensahko.fi